

Utajärven kunnanhallitus

Vanhatie 46
91600 UTAJÄRVI

28.12.2022

Dnrot 611/03.04.04.04.16/2022

614/03.04.04.04.16/2022

Asia

Rakennuslupia koskevat valitukset

Valittajat

Säynäjän yhteismetsä edustajanaan Matti Viitala
Jorma Tapio Jurva
Teuvo Murtovaara
Osmo Murtovaara
Paula Pohjosaho
Yhdyshenkilö: Teuvo Murtovaara

M ja H Hanhela Oy
Yhdyshenkilö: Heino Hanhela

Päätös, josta valitetaan**Utajärven kunnan lupa- ja valvontalautakunta, 17.3.2022 § 11, annettu 23.3.2022**

Rakennustarkastaja on 8.2.2022 (§:t 2-35) tekemillään ja julkipanon jälkeen annetuilla päätöksillä myöntänyt Pahkavaara Wind Oy:lle rakennusluvut 34 tuulivoimalan rakentamiselle Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaava-alueelle kaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille (tv-1). Tuulivoimaloiden rakennuspaikat sijaitsevat tiloilla Relletin yhteismetsä (kiinteistötunnus 889-874-0003-0000) ja Utajärven valtioneuvoston (kiinteistötunnus 889-893-0010-0001). Päätöksissään rakennustarkastaja on myös myöntänyt maankäyttö- ja rakennuslain 175 §:n mukaisina vähäisinä poikkeamisina luvan poiketa osayleiskaavan tuulivoimaloiden aluetta (tv-1) koskevasta kaavamääräyksestä tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden nostamiseksi 235 metristä 255 metriin. Rakennuslupapäätöksissä on määrätty, että rakentamista ei saada aloittaa, ennen kuin tuulivoimapuiston osayleiskaava on saanut lainvoiman.

Lupa- ja valvontalautakunta on hylännyt Säynäjän yhteismetsän lupapäätöstä § 35 (PAH.1023) koskevan oikaisuvaatimuksen sekä Tapio Jurvan, Teuvo Murtovaaran, Paula Pohjosahon ja Osmo Murtovaaran lupapäätöstä § 26 (PAH.1082) koskevat oikaisuvaatimukset.

Lupa- ja valvontalautakunta on jättänyt tutkimatta M ja H Hanhela Oy:n kaikista rakennustarkastajan rakennuslupapäätöksistä tekemän oikaisuvaatimuksen, koska sillä ei ole ollut oikeutta oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Teuvo Murtovaaran ja asiakumppaneiden valitus

Lupa- ja valvontalautakunnan päätös on kumottava ja valittajien oikeudenkäyntikulut on korvattava. Valittajilla on rajanaapureina valitusoikeus heitä lähinnä olevista yksittäisistä tuulivoimaloista PAH.1023 ja PAH.1082.

Lupa- ja valvontalautakunta perustelee tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden noston ja pyyhkäisykorkeuden kasvamisen vaikutusta kokonaisuuteen rakennuslupapäätöksen liitteenä olevalla taulukolla, jonka mukaan kolmen voimalan poistolla saadaan kokonaisuuden kasvu jäämään alle kymmeneen prosenttiin YVA-vaiheen laskelmasta. Yksittäisen tuulivoimalan kokonaiskorkeuden nosto ja pyyhkäisyypinta-alan kasvu aiheuttavat yli kymmenen prosentin kokonaismuutoksen alkuperäisestä. Kokonaiskorkeus nousee 8,5 prosenttia ja pyyhkäisyypinta-ala kasvaa 75,17 prosenttia. Poikkeamisen vaikutus on kokonaisuutena arvioiden reilusti yli kymmenen prosenttia, mikä ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 175 §:n mukainen vähäinen poikkeaminen. Näin ollen maankäyttö- ja rakennuslain 136 §:n mukaiset rakennusluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty. Luvanhakija yrittää pienellä taktisella, kolmen tuulivoiman poistamista koskevalla muutoksella saada nostetuksi tuulivoimaloiden kokoa.

Alueella on huomattavia luontoarvoja, jotka on havaittu ja kirjattu luontokartoitukseen. Tuulivoimapuiston rakentamisen vaikutuksista ahman elinoloihin on jäänyt epävarmuus. Myöskään viitasammakon, pohjanlepakon, saukon ja liito-oravan todennettua esiintymistä ei ole otettu huomioon minkään tuulivoimalan rakennuslupaharkinnassa.

Hallinto-oikeuden tulee selvittää lupa- ja valvontalautakunnan varapuheenjohtaja Toivo Perttusen (myöhemmin varapuheenjohtaja) esteellisyys osallistua rakennuslupaa koskevaan päätöksentekoon lupa- ja valvontalautakunnassa.

M ja H Hanhela Oy:n valitus

Kaikki Pahkavaaran tuulivoimapuistoalueen rakennuslupapäätökset ja lupa- ja valvontalautakunnan päätös on valituksesta ilmenevillä perusteilla kumottava ja lupahakemukset hylättävä. Valittajan oikeudenkäyntikulut on korvattava.

Lupa- ja valvontalautakunta on soveltanut maankäyttö- ja rakennuslakia väärin. Muutoksenhakuoikeuden arvioinnissa olisi tullut soveltaa maankäyttö- ja rakennuslakia siinä muodossa kuin se on ollut voimassa oikaisuvaatimuksen käsittelyhetkellä. Hakemuksen vireilletulon ajankohdalla ei ole merkitystä sovellettavan lainsäädännön näkökulmasta.

M ja H Hanhela Oy toimii Utajärven kunnassa Särkijärven kylällä. Lähin tuulivoimala tulisi noin kolmen kilometrin etäisyydelle yrityksen toimitiloista. Yrityksen omistajina toimivat veljekset ovat kuvanneet luontoa ammatikseen 47 vuotta. Toinen veljistä on asunut koko tämän ajan suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ja tehnyt siellä lukemattomia äänityksiä ja kuvauksia. Tuulivoimala-alueella on hyviä luontoarvoja, jotka menetetään, mikäli tuulivoimaloiden rakentaminen toteutetaan. Menetyksistä kohdistuu myös valittajan toimintaan, kuten luonnonsuojelutyöhön sen julkaisemien tuotteiden kautta. Yrityksen tuotteet on suunnattu Suomen koulujen oppilaille, ja opastamaan nuoria suojelemaan luontoa. Tulevaisuuden luonto -niminen elokuvasarja edistää asennekasvatusta. Yrityksen tuotteet ovat laajalti käytössä Suomen kouluissa ja niitä on esitetty myös televisiossa. Yrityksellä on tällä hetkellä suurpetojen, erityisesti ahman kuvaamiseen keskittynyt kuvauspaikka alle kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueen rajasta. Suurpedot liikkuvat laajasti ja näin ollen tuulivoimaloiden rakentaminen vaikuttaa ratkaisevasti niiden elinolosuhteisiin. Petojen katoaminen alueelta tuulivoiman rakentamisen myötä aiheuttaa valittajalle taloudellisen menetyksen.

Merkitään

Hallinto-oikeus on erottanut M ja H Hanhela Oy:n ja Teuvo Murtovaaran asiakumppaneineen samalla kirjelmällä vireille panemat valitukset erikseen käsiteltäviksi.

Asian käsittely ja selvittäminen

Hallinto-oikeus on varannut *Teuvo Murtovaaralle asiakumppaneineen* tilaisuuden esittää selvitystä heidän valitusoikeutensa perusteeksi ilmoittamastaan rajanaapuruudesta. Lisäksi hallinto-oikeus on pyytänyt toimittamaan Säynäjän yhteismetsän osalta selvityksen, jonka perusteella Matti Viitalalla on oikeus edustaa yhteismetsää valitusasiassa hallinto-oikeudessa.

Teuvo Murtovaara asiakumppaneineen on toimittanut selvitystä valitusoikeudesta kiinteistöjen 889-406-18-8 ja 889-406-3-54 omistusten perusteella. Valittajat eivät ole toimittaneet selvitystä Matti Viitalan oikeudesta edustaa Säynäjän yhteismetsää.

Lupa- ja valvontalautakunta on antamissaan lausunnoissa esittänyt Teuvo Murtovaaran ja asiakumppaneiden valituksen hylkäämistä sekä M ja H Hanhela Oy:n valituksen tutkimatta jättämistä puuttuvan valitusoikeuden vuoksi.

Lautakunta on esittänyt M ja H Hanhela Oy:n valitusoikeudesta muun ohella, että maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin 5 kohtaa ei tule soveltaa valittajan valitusoikeutta arvioitaessa, koska rakennuslupahakemukset ovat tulleet vireille ennen kyseisen lainkohdan voimaantuloa. M ja H Hanhela Oy:n ei voida katsoa olevan kyseisessä kohdassa tarkoitettu yhteisö. Yhtiöllä ei ole valitusoikeutta myöskään muiden maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin kohtien perusteella.

Lautakunta on esittänyt muun ohella vähäisestä poikkeamisesta rakennusluvan yhteydessä, että maankäyttö- ja rakennuslaki ei sisällä säännöstä, jonka mukaan tietyn prosenttiosuuden ylittävät muutokset eivät olisi sallittuja. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden vähäisen nostamisen ei voida tehtyjen selvitysten perusteella katsoa johtavan vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttavan merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Ottaen lisäksi huomioon, että oikeusvaikutteisessa tuulivoimayleiskaavassa Pahkavaaran alue on osoitettu tuulivoimarakentamiseen, rakennuslupien myöntämisen ei voida katsoa vaikeuttavan kaavan keskeisten periaatteiden toteuttamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden nostamisen johdosta on tehty uudet melu- ja välkemallinnukset, joiden perusteella kokonaiskorkeuden noston vaikutuksien voidaan katsoa olevan vähäisiä ja alueittain jopa vähenevän matalammilla voimaloilla vuonna 2018 tehtyihin melu- ja välkemallinnuksiin verrattuna. Poikkeamisen käsittelylle vähäisenä poikkeamisena rakennusluvan yhteydessä ei voida katsoa olevan estettä.

M ja H Hanhela Oy on antanut vastaselityksen, jossa se on katsonut, että sillä on valitusoikeus maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1, 2, 3 ja 5 kohtien perusteella.

Teuvo Murtovaara asiakumppaneineen on toimittanut lisäselvitystä lautakunnan varapuheenjohtajan esteellisyydestä. Selvityksessä on todettu, että varapuheenjohtaja on esteellinen, koska hän omistaa kiinteistön 620 metrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Koska varapuheenjohtaja todennäköisesti saa korvausta tuulivoimalan aiheuttamasta haitasta, hänellä on taloudellinen intressi asiassa.

Luvanhakijalle Pahkavaara Wind Oy:lle on varattu tilaisuus lausua Teuvo Murtovaaran ja asiakumppaneiden asiassa 611/2022. Luvanhakija on toimittanut selityksen ja lausunut sen yhteydessä myös M ja H Hanhela Oy:n valitusoikeudesta liittyen asiaan 614/2022. Luvanhakija on selityksessään esittänyt, että M ja H Hanhela Oy:n valitus tulee jättää tutkimatta puuttuvan valitusoikeuden johdosta. Teuvo Murtovaaran ja hänen asiakumppaneidensa valitus koskien kahden tuulivoimalan rakennuslupapäätöksiä 22-0035-R (PAH1023) ja 22-0026-R (PAH 1082) tulee hylätä perusteettomana.

Teuvo Murtovaara asiakumppaneineen on toimittanut vastaselityksen.

M ja H Hanhela Oy:lle on varattu tilaisuus lausua luvanhakijan asiaan 611/2022 antaman selityksen yhteydessä M ja H Hanhela Oy:n valitusoikeuteen liittyen. M ja H Hanhela Oy on toimittanut vastaselityksen ja täydennyksiä siihen sekä oikeudenkäyntikululaskun määrältään 310 euroa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta Säynäjän yhteismetsän nimissä tehdyn tuulivoimalaa PAH.1023 koskevan valituksen.

Hallinto-oikeus kumoaa ja poistaa lupa- ja valvontalautakunnan päätöksen siltä osin kuin lautakunta on antanut ratkaisun Teuvo Murtovaaran, Osmo Murtovaaran ja Paula Pohjosahon oikaisuvaatimusten johdosta, ja jättää heidän tuulivoimalaa PAH.1082 koskevan valituksensa tutkimatta.

Hallinto-oikeus on tutkinut tuulivoimalaa PAH.1082 koskevan valituksen Tapio Jurvan tekemänä. Hallinto-oikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen tuulivoimalaa PAH.1082 koskevilta osin ja rakennustarkastajan mainittua tuulivoimalaa koskevan rakennuslupapäätöksen § 26. Hallinto-oikeus hylkää Pahkavaara Wind Oy:n tätä tuulivoimalaa koskevan rakennuslupahakemuksen.

Hallinto-oikeus hylkää M ja H Hanhela Oy:n valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää Teuvo Murtovaaran ja hänen asiakumppaneidensa sekä M ja H Hanhela Oy:n oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Perustelut

Valitusoikeus ja poikkeamisluvan tarve

Sovellettavat säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslain 187 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan päätökseen asiassa, joka kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta tai muulta kunnan viranomaiselta on siirretty hänen ratkaistavakseen, ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada asia asianomaisen viranomaisen käsiteltäväksi (oikaisuvaatimus). Oikeus vaatimuksen tekemiseen määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen valitusoikeus.

Maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin (5.11.2021/927) mukaan valitusoikeus rakennuslupapäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;

- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla; sekä
- 5) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 121/2021 vp) säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan 192 §:n 1 momentin 5 kohdan osalta, että yhteisön muutoksenhaku on valitusperusteen osalta sisällöllisesti rajoitettu yhteisön säännöissä määriteltyyn toimialaan ja toiminta-alueeseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 193 §:n mukaan valitusoikeus poikkeamispäätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
- 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen; sekä
- 7) viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 175 §:n mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi sanotun lain 171 §:ssä säädetyin edellytyksin ja rajoituksin myöntää rakennusluvun, kun on kysymys vähäisestä poikkeamisesta rakentamista koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Valitusoikeus ja oikeus vaatimuksen tekemiseen (oikaisuvaatimus) maankäyttö- ja rakennuslain 175 §:n 1 momentissa tarkoitettun vähäisen poikkeamisen sisältävästä rakennusluvasta ratkaistaan valitusoikeutta rakennusluvasta koskevan maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaisesti. Jos rakennuslupa kuitenkin myönnetään sellaiselle hankkeelle, joka edellyttäisi rakennusluvun lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaista poikkeamista, valitusoikeus ja oikeus vaatimuksen tekemiseen rakennuslupaa koskevasta päätöksestä määräytyy maankäyttö- ja rakennuslain poikkeamista koskevan 193 §:n mukaisesti siltä osin kuin valitusoikeutta ei olisi 192 §:n 1 momentin nojalla.

Rakennushanke

Suunnitellut tuulivoimalat sijaitsevat Utajärven kunnanvaltuuston 10.1.2019 hyväksymän Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaava-alueella. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 23.11.2021 hylännyt Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä tehdyn valituksen. Korkein hallinto-oikeus on 5.7.2022 hylännyt hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen. Osayleiskaavassa on aluerajausmerkinnöillä osoitettu 37 tuulivoimaloiden aluetta (tv-1). Merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 235 metriä maanpinnasta. Osayleiskaavan yleismääräyksen mukaan osayleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Osayleiskaavaa voidaan käyttää kaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla (tv-1).

Rakennustarkastajan päätöksillä on myönnetty rakennusluvut 34 tuulivoimalalle sekä vähäisenä poikkeamisena rakennusluvan yhteydessä poikkeaminen osayleiskaavan tuulivoimaloiden aluetta (tv-1) koskevasta kaavamääräyksestä tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuden nostamiseksi 235 metristä 255 metriin. Voimalat on sijoitettu osayleiskaavan mukaisille tuulivoimaloiden alueille (tv-1).

Rakennuslupamenettelyä varten on laadittu selvitys tuulivoimapuiston voimalan kokonaiskorkeuden muutoksen vaikutuksista (26.11.2021). Muutoksessa voimaloiden korkeus on kasvanut 235 metristä 255 metriin ja roottorin halkaisija 136 metristä 180 metriin. Tuulivoimaloiden siipien yhteenlaskettu pyyhkäisyala on kasvanut noin 40 prosenttia. Selvityksessä on vertailtu tuulivoimaloiden korkeuden muutoksesta aiheutuvia vaikutuksia kaavoitusvaiheessa arvioituihin vaikutuksiin. Selvitys on perustunut uusiin melu- ja välkemallinnuksiin sekä näkemäalueanalyysiin ja valokuvasovitteisiin.

Selvityksessä on todettu muun ohella, että melumallinnuksen perusteella melutasot alueen asuin- ja lomarakennusten kohdalla jäävät alle valtioneuvoston ohjearvon. Myös matalataajuisen melun tasot pysyvät kaikkien rakennusten kohdalla asumisterveysasetuksessa asetettujen arvojen alapuolella. Välkemallinnuksen perusteella vuotuinen välkevaikutus jää alle kahdeksan tunnin ohjearvon kaikkien alueen loma- ja asuinrakennusten kohdalla. Päiväkohtainen välkeaika alittaa 30 minuutin ohjearvon alueen kaikkien asuntojen kohdalla. Näkemäalueanalyysien perusteella alueen metsät rajoittavat voimaloiden näkyvyyttä ympäristöön merkittävästi. Voimalat näkyvät selkeästi useilla suoalueilla ja paikoitellen järvien rannoilla molemmilla voimalan korkeuksilla. Myös korkeammalla voimalalla metsät rajoittavat voimakkaasti voimaloiden näkyvyyttä. Näkemäalueiden laajuuksilla ja näkyvien voimaloiden lukumäärällä ei analyysin perusteella ole merkittäviä muutoksia. Selvityksen mukaan suunnitellut 20 metriä korkeammat voimalat näkyvät hieman kauemmaksi. Käytännössä 20 metrin korkeusero ei kuitenkaan erotu merkittävästi lähi- tai kaukomaisemassa. Kolmen voimalan rakentamatta jättäminen vähentää tuulivoimahankkeen

maisemavaikutuksia merkittävästi erityisesti asutuksen suuntaan pohjoiseen ja koilliseen. Linnustovaikutusten osalta on todettu, että törmäyspinta-ala on aiempaa suurempi, mutta mahdolliset törmäykset on arvioitu edelleen vähäisiksi.

Johtopäätös

Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena, ja siinä on annettu yksityiskohtaisia rakentamista koskevia määräyksiä. Yksi keskeisistä kaavamääräyksistä on tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta koskeva kaavamääräys. Rakennusluvissa myönnetty lupa nostaa tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta 20 metrillä koskee kolmelle tuulivoimalalle osoitettua aluetta lukuun ottamatta kaikkea osayleiskaavassa osoitettua tuulivoimarakentamista. Rakennuslupapäätöksissä osayleiskaavan tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta koskevasta kaavamääräyksestä myönnettyä poikkeamista ei voida pitää maankäyttö- ja rakennuslain 175 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vähäisenä. Näin ollen maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä säädetty poikkeaminen osayleiskaavan kaavamääräyksestä olisi ollut tarpeen ennen rakennuslupien myöntämistä.

Kun rakennusluvut on myönnetty ilman tarvittavaa poikkeamislupaa, valittajien oikeutta oikaisuvaatimuksen tekemiseen ja oikeutta valittaa hallinto-oikeuteen on tarkasteltava myös maankäyttö- ja rakennuslain 193 §:n mukaisesti siltä osin kuin sitä ei olisi 192 §:n 1 momentin nojalla.

Tuulivoimalaa PAH.1023 koskeva valitus

Säynäjän yhteismetsä on tehnyt lupa- ja valvontalautakunnalle oikaisuvaatimuksen tuulivoimalaa PAH.1023 koskevasta rakennuslupapäätöksestä. Matti Viitala on valittanut hallinto-oikeuteen Säynäjän yhteismetsän nimissä. Asiassa on hallinto-oikeudessa tutkittava, onko Matti Viitalalla oikeus valittaa yhteismetsän nimissä hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeus on 2.5.2022 päivätyllä valittajien yhdyshenkilöksi nimeämälle henkilölle todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona lähettämällään sähköpostin liitteenä olevalla kirjeellä pyytänyt selvitystä Matti Viitalan oikeudesta edustaa yhteismetsää. Selvitys on tullut toimittaa 14 päivän kuluessa kirjeen tiedoksisaannista. Valittajat eivät ole toimittaneet pyydettyä selvitystä Viitalan oikeudesta edustaa yhteismetsää määräaikaan 17.5.2022 mennessä tai myöhemminkään. Koska asiassa ei ole saatu selvitystä Matti Viitalan oikeudesta edustaa Säynäjän yhteismetsää, valitus on jätettävä tuulivoimalan PAH.1023 osalta tutkimatta.

Tuulivoimalaa PAH.1082 koskeva valitus*Teuvo Murtovaaran, Osmo Murtovaaran ja Paula Pohjosahon valitus*

Teuvo Murtovaara, Osmo Murtovaara ja Paula Pohjosaho ovat tehneet lautakunnalle oikaisuvaatimukset tuulivoimalan PAH.1082 rakennuslupapäätöksestä. Lautakunta on hylännyt oikaisuvaatimukset.

Teuvo Murtovaara, Osmo Murtovaara ja Paula Pohjosaho omistavat tilan Katrila (kiinteistötunnus 889-406-18-8). Tilaan kuuluva palsta on muodostettu yksityiseksi luonnonsuojelualueeksi 14.9.2021 päivätyllä päätöksellä. Karttataarkastelun perusteella etäisyys tilaan kuuluvan palstan rajasta tuulivoimalaan PAH.1082 on noin 540 metriä. Palstalla ei sijaitse rakennuksia. Tilaan Katrila kuuluvalla toisella palstalla sijaitsee asuinrakennus. Etäisyys kyseisen palstan rajasta tuulivoimalaan PAH.1082 on yli kaksi kilometriä.

Vaikka Katrilan tila rajautuu tilaan, jolle suunniteltu tuulivoimala PAH.1082 sijoittuu, Katrilan tilaa ei voida pitää maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna viereisenä tai vastapäisenä alueena, kun otetaan huomioon mainitun tuulivoimalan etäisyys tilasta.

Kun otetaan huomioon tuulivoimalan PAH.1082 etäisyys valittajien omistamiin alueisiin sekä tilalla olevaan asuinrakennukseen sekä edellä tuulivoimaloiden melu- ja varjostusvaikutuksista todetut seikat, rakennuslupapäätöksen ei voida katsoa olennaisesti vaikuttavan valittajien kiinteistön rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla eikä hankkeen voida katsoa huomattavasti vaikuttavan heidän asumiseensa, työntekoonsa tai muihin oloihinsa maankäyttö- ja rakennuslain 193 §:n 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Rakennuslupapäätös ei myöskään vaikuta välittömästi heidän oikeuteensa, velvollisuuteensa tai etuunsa. Vapaaehtoisesti perustettu luonnonsuojelualue ei ole sellainen seikka, jolla voitaisiin katsoa olevan valitusoikeuden perustava vaikutus.

Edellä selostetun perusteella Teuvo Murtovaaralla, Osmo Murtovaaralla ja Paula Pohjosaholla ei ole ollut oikeutta oikaisuvaatimuksen tekemiseen tuulivoimalan PAH.1082 rakennuslupaa koskevasta päätöksestä eikä myöskään oikeutta valittaa lautakunnan päätöksestä hallinto-oikeudelle. Lautakunnan ei olisi tullut ottaa heidän oikaisuvaatimuksiaan tutkittavakseen, eikä hallinto-oikeus voi ottaa valitusta tutkittavakseen heidän tekemänään.

Tapio Jurvan valitus

Tapio Jurva on tehnyt lautakunnalle oikaisuvaatimuksen tuulivoimalan PAH.1082 rakennuslupapäätöksestä. Lautakunta on hylännyt oikaisuvaatimuksen.

Tapio Jurva omistaa metsätalouskiinteistön (kiinteistötunnus 889-406-3-54), jolla ei sijaitse rakennuksia. Karttatarkastelun perusteella etäisyys kiinteistön rajasta tuulivoimalaan PAH.1082 on noin 260 metriä. Kun otetaan huomioon tuulivoimalan PAH.1082 etäisyys Jurvan omistamasta tilasta, Jurvalla on ollut oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen tuulivoimalan PAH.1082 rakennuslupaa koskevasta päätöksestä, ja oikeus valittaa lautakunnan päätöksestä hallinto-oikeudelle.

Jurva on katsonut, että lupa- ja valvontalautakunnan varapuheenjohtaja on ollut esteellinen osallistumaan lupa-asian käsittelyyn hänelle odotettavissa olevan taloudellisen hyödyn vuoksi. Karttatarkastelun perusteella lupa- ja valvontalautakunnan varapuheenjohtajan omistaman Pertulan tilan (kiinteistötunnus 889-406-23-2) etäisyys tuulivoimalaan PAH.1082 on yli kaksi kilometriä. Tuulivoimalan PAH.1082 rakentamisesta ei ole ollut odotettavissa varapuheenjohtajalle sellaista hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua erityistä taloudellista hyötyä tai vahinkoa, että hän olisi tästä syystä ollut asian käsittelyssä esteellinen. Jurva ei ole esittänyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että varapuheenjohtaja olisi ollut esteellinen osallistumaan tuulivoimalan PAH.1082 rakennuslupaa koskevan asian käsittelyyn lupa- ja valvontalautakunnassa.

Hallinto-oikeus on edellä tässä päätöksessä tarkastellut poikkeamisluvan tarvetta kysymyksessä olevassa tuulivoimaloiden rakentamista koskevassa hankkeessa ja todennut, että asiassa olisi ollut tarpeen myöntää maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä säädetty poikkeaminen osayleiskaavan kaavamääräyksestä ennen rakennuslupien myöntämistä. Koska oikeudellisia edellytyksiä haetun rakennusluvan myöntämiseen ei näin ollen ole ollut, rakennuslupahakemus olisi tullut hylätä. Tuulivoimalaa PAH.1082 koskeva rakennuslupapäätös on kumottava.

Tuulivoimalaa PAH.1082 koskevan päätöksen tultua kumotuksi edellä mainitulla perusteella asiassa ei ole tarpeen lausua Tapio Jurvan muista valitusperusteista.

M ja H Hanhela Oy:n valitus

Lupa- ja valvontalautakunta on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt M ja H Hanhela Oy:n kaikista tuulivoimaloiden rakennuslupapäätöksistä tekemän oikaisuvaatimuksen tutkimatta sillä perusteella, ettei yhtiöllä ole lautakunnan mukaan ollut oikeutta tehdä päätöksistä oikaisuvaatimusta. M ja H Hanhela Oy:llä on oikeus saattaa valituksella hallinto-oikeuden ratkaistavaksi, onko lautakunta voinut jättää oikaisuvaatimuksen tutkimatta mainitulla perusteella. Tämän vuoksi yhtiön valitusta ei voida jättää hallinto-oikeudessa tutkimatta, vaan asiassa on arvioitava, onko lautakunnan päätös tutkimatta jättämisestä lainmukainen.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos (927/2021), jolla lakiin on lisätty 192 §:n 1 momentin 5 kohta, on tullut voimaan 1.12.2021. Voimaantulossäännökseen ei ole sisällytetty siirtymäsäännöksiä. Hallinto-oikeus toteaa, että arvioitaessa

sitä, kenellä on oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen säännöksen voimaantulon jälkeen tehdyistä viranhaltijan rakennuslupapäätöksistä, säännöstä on sovellettava sen 1.12.2021 voimaan tullessa muodossa. Vaikka lupa- ja valvontalautakunta ei ole arvioinut valittajan oikeutta vaatimuksen tekemiseen mainitun lainkohdan perusteella, ei asian palauttaminen lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi ole myöhemmin lausutusta syystä tarpeellista.

Valittajan esittämän selvityksen mukaan sen toimitilat sijaitsevat noin kolmen kilometrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Yrityksen omistajat ovat kuvanneet alueella luontoa ammatikseen 47 vuotta. Rakentamisen seurauksena alueelta menetettävät luontoarvot kohdistuvat valittajan toimintaan. Valittaja tekee myös luonnonsuojelutyötä julkaisemiensa tuotteiden kautta.

Hallinto-oikeuden käytettävissä olevasta selvityksestä ei ilmene eikä valittaja ole esittänytään, että se olisi valituksenalaisten rakennuspaikkojen viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistaja tai haltija tai sellaisen kiinteistön omistaja tai haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa. Tuulivoimarakentamisen vaikutusten valittajan liiketoimintaan harjoittamaan kuvaus- ja äänitystoimintaan ei voida katsoa vaikuttavan maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla välittömästi valittajan oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen. M ja H Oy:n toimialana kauppakäytössä on videotuotanto, äänitteiden ja kirjojen valmistus ja markkinointi sekä valokuvien ja valokuvaustarvikkeiden kauppa. Yrityksen tuotteiden suuntaaminen oppilaitoksiin ei muodosta siitä yhteisöä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen. Valitusoikeutta ei näin ollen ole myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteella. Rakennuslupapäätöksillä ei ole valittajalle myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 193 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja vaikutuksia.

Edellä lausuttu huomioon ottaen yhtiöllä ei ole ollut oikeutta oikaisuvaatimuksen tekemiseen tuulivoimaloiden rakennuslupapäätöksistä. Lupa- ja valvontalautakunnan on tullut jättää yhtiön oikaisuvaatimus tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Teuvo Murtomaa asiakumppaneineen on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista. He eivät ole kuitenkaan pyynnöstä huolimatta esittäneet selvitystä oikeudenkäyntikulujen määrästä ja niiden perusteesta. Valittajilta ei peritä

hallinto-oikeuden päätöksestä oikeudenkäyntimaksua. Näin ollen valittajien oikeudenkäyntikuluja koskeva vaatimus on hylättävä.

Kun otetaan huomioon asiassa annettu ratkaisu, kohtuuttomana ei ole pidettävä, että M ja H Hanhela Oy joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 4 kohta
Kuntalaki 97 § 2 mom
Hallintolaki 27 §

Muutoksenhaku

Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivä näkyy päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, julkipano).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anne-Mari Keskitalo ja Heidi Tampio.

Esittelevä jäsen

Heidi Tampio

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Teuvo Murtovaara, sähköpostitse

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §:n ja hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan on valituskirjelmässä ilmoitetun yhdys henkilön Teuvo Murtovaaran tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä valituskirjelmän muille allekirjoittajalle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen

viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu
maksutta

M ja H Hanhela Oy / Heino Hanhela, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta

Utajärven lupa- ja valvontalautakunta, postitse
Utajärven kunnanhallitus, postitse
Pahkavaara Wind Oy / Valtteri Paunonen, postitse
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, postitse

Tiedoksi tilastollista
seurantaa varten

Ympäristöministeriö

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Isokatu 4, 3. krs), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettuviranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähtetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Paasivuorenkatu 3
00530 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaisissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomaisen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Valituslupa, julkipano